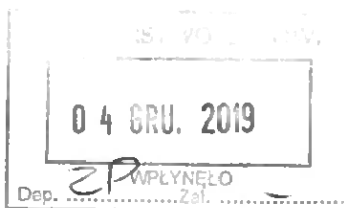

Przewodniczący
Rady do spraw
Zdrowia Publicznego

RPW/154013/2019 P
Data: 2019-12-04
ID: 00890204789462

Stanowisko Rady do spraw Zdrowia Publicznego w sprawie „Czystego Powietrza dla Polski”.

Jakość powietrza i jego wpływ na środowisko, a co najważniejsze na ludzkie życie i zdrowie, nabiera coraz większego znaczenia wraz ze wzrostem świadomości społecznej oraz wiedzy eksperckiej w tej dziedzinie.

Dzięki wspólnym wysiłkom UE oraz władz krajowych, regionalnych i lokalnych w ciągu ostatnich dziesięcioleci jakość powietrza w Europie uległa poprawie. Mimo to, w większości państw członkowskich, a zwłaszcza w Polsce, jakość życia obywateli jest jednak nadal obniżona, ponieważ niedostateczna jakość powietrza wciąż zwiększa ryzyko zachorowania na choroby krążeniowe, oddechowe i nowotwory.

Skutki zdrowotne związane są zarówno z krótkotrwałą ekspozycją na podwyższone stężenia zanieczyszczeń jak i z ekspozycją długoterminową, liczoną w latach. W przypadku pyłu zawieszonego zarówno krótko- jak i długoterminowe narażenia zwiększają ryzyko zgonu. Szacuje się, iż długookresowe narażenie na pyły przyczynia się w Polsce do około 45.000 przedwczesnych zgonów rocznie [EEA 2018], a setkom tysięcy naszych współobywateli zwiększa ryzyko nagłych i przewlekłych chorób układu oddechowego i krążenia. Zanieczyszczenia powietrza działają niekorzystnie na rozwój noworodków i dzieci oraz zdrowie osób w wieku podeszłym. Owe skutki zdrowotne zanieczyszczonego powietrza mają także bardzo istotny wymiar ekonomiczny, nie tylko w zakresie bezpośrednich, ale i pośrednich kosztów wynikających z absenteizmu, prezenteizmu, rent, itp.

Mając na względzie znaczenie jakości powietrza jakim oddychają Polacy Rada ds. Zdrowia Publicznego zgadza się z ustaleniami Zespołu roboczego ds. wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie przy Ministerstwie Zdrowia, iż znaczna poprawa jakości powietrza możliwa jest jedynie przy równoczesnym wdrożeniu działań średnio- jak i długoterminowych, których celem jest trwała redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, w tym przede wszystkim pyłu, zwłaszcza z sektora komunalno-bytowego i transportu.

Rolą ogłaszania alarmów powinno być zmotywowanie samorządów i obywateli do jak najszybszego i jak najszerszego podejmowania działań mogących skutecznie ograniczyć ryzyko dla zdrowia związane ze złą jakością powietrza.

Wśród działań priorytetowych, jakie powinny być realizowane w celu poprawy jakości powietrza w Polsce i zmniejszenia ryzyka narażenia Polaków na zanieczyszczenie atmosfery konieczne jest:

- zintensyfikowanie działań w celu zredukowania emisji zanieczyszczeń do atmosfery i spełnienia obowiązujących w UE standardów jakości powietrza, a docelowo osiągnięcie poziomów rekomendowanych przez Światową Organizację Zdrowia;
- szczególnie pilne jest przyspieszenie działań zmierzających do obniżenia stężeń pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu (BaP) w atmosferze, poprzez redukcję emisji pyłu PM_{2,5} i PM₁₀ oraz BaP, pochodzących z produkcji energii i wytwarzania ciepła przy użyciu paliw stałych;
- przyspieszenie redukcji stężeń dwutlenku azotu (NO₂) i pyłów poprzez efektywne ograniczanie emisji z transportu, w szczególności na obszarach miejskich (może wymagać to proporcjonalnych i ukierunkowanych ograniczeń w zakresie dostępu pojazdów do obszarów miejskich lub zachęt podatkowych);
- promowanie wykorzystywania wydajnych i ekologicznych systemów lokalnego ogrzewania oraz energooszczędnego budownictwa;
- wysyłanie powiadomień SMS o przekroczeniu poziomów informowania i alarmowania do wszystkich obywateli, w ramach procedur Rządowego Centrum Bezpieczeństwa oraz zamieszczanie informacji w Regionalnym Systemie Ostrzegania (informacja powinna pojawiać się podczas przekroczeń lub na dzień przed prognozowanym przekroczeniem);
- prowadzenie szerokiej edukacji adresowanej przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych, średnich oraz ich prawnych opiekunów, dotyczącej problemu zanieczyszczonego powietrza oraz możliwych zachowań i czynności zmniejszających ryzyko narażenia na wysokie stężenia pyłów zawieszonych i innych substancji w powietrzu.

Rada Zdrowia Publicznego opowiada się za opracowaniem strategicznego programu/programów – na poziomie polityki krajowej oraz polityk lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem roli jednostek samorządu terytorialnego – mających na celu szybką poprawę jakości powietrza w Polsce. Strategia taka powinna wytyczać kolejne punkty docelowe, określone w postaci mapy drogowej.

03 GRU. 2019

Warszawa,

Przewodniczący
Rady do spraw Zdrowia Publicznego